

Meester in de beperking

De oorspronkelijke Nord Stage uit 2006 is gebaseerd op een simpel maar ingenieus idee: een klavier met individueel te bedienen piano-, orgel, fx-, synth- en midisecties. Interface kreeg twee versies van de nieuwste uitvoering van de Stage voor een test: de Stage 2 HA76 en SW73.

door Alex Buurman > alex@interface.nl

De Stage 2 is er in drie versies: de HA88, met een gewogen 88-toetsenklavier met hamernabootsing, de HA76 met hetzelfde klavier maar met 76 toetsen en de SW73 met 73 semigewogen 'waterfall' toetsen. Waar de eerste twee expliciet gericht zijn op pianisten, is de SW73 bedoeld voor organisten en anderen die een licht spelend klavier verkiezen. Dat waterfall-klavier speelt inderdaad aanzienlijk lichter, maar is zeker niet gevoel-loos. Speeltechnisch is het verschil tussen de HA's en de SW gigantisch. Ik denk dat iedereen die zich ook maar een beetje pianist voelt, geen moment moet twifelen om 300 euro extra (het prijsverschil tussen de HA76 en de SW73) op te hoesten. Bij de HA76 (en HA88) heb je het gevoel op een écht instrument te spelen. Glissando's met de vlakke hand zijn op het waterfall-klavier aanzienlijk minder pijnlijk dan op

de hamerversies, vanwege het ontbreken van het overhangende richeltje bij de blokvormige toetsen. Een erg plezierige optie die de eerste Stage-modellen ook al hadden, is dat het triggerpunt bovenin in de neergaande beweging van de toetsen kan worden geplaatst, op dezelfde plek als bij een echt Hammond orgel. Het enige minpunt zijn de in vergelijking met een echte Hammond, wat suf aanvoelende up/down-toetsen voor de drawbars. De bediening op zich is prima.

Volwassen

Ten opzichte van de eerste generatie van de Stage zijn de veranderingen niet zo heel spectaculair. Bij de tussentijds gelanceerde EX-serie werd al snaarresonantie aan het pianogeluid toegevoegd. De Stage 2 kreeg daar bovenop extra pedaalgeluiden en een regelbare uitklank voor de piano. Zoals in de test van de

INFO

- Prijzen incl.:**
 - SW73 € 2.999,-
 - HA76 € 3.299,-
 - HA88 € 3.499,-
 - Triple Pedal € 179,-
- Distributie:** M Works, tel. 010 211 0170
- Internet:** www.mworksonline.com, www.nordkeyboards.com

vergelijkbare Nord Piano (Interface 141) al vastgesteld werd, zijn deze snaar- en pedaal-bijgeluiden erg zwaar aangezet. Bij gebruik van het los verkrijgbare Nord Triple Pedal draagt het wel bij tot een echte pianobeleving, zeker als je het volume wat bijstelt.

Het meest opvallende aan de Stage 2 is dat de synthsectie langzamerhand wat volwassener aan het worden is. In de Nord Electro 3 (Interface 131) kon je al eigen samples laden en nu kan dat dus ook in de Stage. Sterker nog: die eigen samples kun je als basisgeluid voor de synthsectie inzetten, naast de al bestaande virtuele oscillators met als basis virtueel-analoge synthese, fm-synthese en wavetables. Vanuit de fabriek is de Stage 2 al voorzien van een ruime collectie aan breed inzetbare samples, waarbij de Mellotron- en Chamberlin-sounds het meest opvallen; Nord maakt serieus werk van het vintagegevoel dat de Stage 2 klaarblijkelijk moet uitstralen. Desalniettemin is de collectie

aanwezige fabriekssounds erg geslaagd. Eigen samples kun je inladen met behulp van je pc of Mac en de Nord Sound Manager Software.

Sukkelig

In de synthsectie bevindt zich een bedieningsoplossing die – onkarakteristiek voor Nord – verschrikkelijk onhandig is. Zoals we in eerdere tests al concludeerden, is alles altijd zeer doordacht bij Nord, en ook deze keer zitten alle functies (zelfs de wat meer obscure, zoals systeeminstellingen) op logische plekken. Waarom dan synthpresets laden met een draai-toets die stapsgewijs door de beschikbare sounds scrollt, pas nadat je de Shift-toets en vervolgens de Load Sound-toets hebt ingedrukt? Zo snel en intuïtief als de selectie van sounds op de orgel- en pianosectie is, zo sukkelig is dit.

Op en neer

De synthsectie heeft een heel simpele, maar daardoor zeer doeltreffende arpeggiator: op, neer, op en neer, lukraak, en over 1, 2, 3 of 4 octaven. Het tempo is instelbaar met een eigen draaiknop of door een Master Clock. Met deze Master Clock kun je ook de lfo van de synthsectie en die van de fx-sectie aansturen, zodat deze desgewenst alle drie met elkaar in sync blijven. Per functie (arpeggiator, synth-lfo en fx-modulatie) kun je de maatindeling bepalen waarmee de betreffende functie naar de Master Clock 'luistert': achtsten, kwart noten, et cetera, zodat de verschillende secties letterlijk ritmisch op elkaar inwerken. Het is niet mogelijk de Master Clock extern te syncen via midi of

SPECIFICATIES

Orgel

- B3 toonwielorgel, Vox Continental, Farfisa
- 9 drawbars
- percussie
- vibrato/chorus
- tweevoudig multitimbraal

Piano

- ±500MB pianosamples
- akoestische vleugel-, staande piano's, Wurlitzer A200, CP80, Rhodes, Clavinet D6, klavecimbel
- 40-60-stemmig polyfoon
- 4 velocitycurves
- tweevoudig multitimbraal

Synthesizer

- 380MB samplegeheugen, max. 999 sample-instrumenten
- virtueel-analoge synthese: puls, (dubbele) zaagtand, hard sync en pulsbreedtemodulatie, fm-synthese (2- en 3-operator algoritmes), wavetable-synthese (62 wavetables)
- 18-stemmig polyfoon
- unisono-modus zonder polyfonieconsumptie
- filter met resonantie: 12 en 24dB low pass, high pass, band pass en notch
- lfo: blok, zaagtand, driehoek en sample & hold
- 300 geheugenplaatsen
- arpeggiator
- tweevoudig multitimbraal

Algemeen

- 3 klavierzones x2 slots
- max. 6 layers
- houten pitchbender, modulatie-wiel
- 400 programs
- 5 livebuffers
- 3 morphbronnen: modulatie-wiel, aftertouch en pedaal
- Master Clock-functie
- midi over usb

Fx

- 9 effecttypes
- 3x speakersimulatie: JC, Twin en Small
- buizenversterkersimulatie met instelbare overdrive
- driebands eq met mid-sweep: 100Hz, 200Hz-8kHz, 4kHz
- rotary speaker
- master-fx: galm (6 algoritmes) + compressor

Klavier

- 88/76 toetsen gewogen hamer action (HA88/HA76), 73 toetsen semigewogen waterfall (SW73)

Aansluitingen

- 4x toewijsbare uitgangen (1/4" jack, ongebalanceerd), hoofdtelefoon (1/4" jack, stereo)
- monitor-in (minijack, stereo)
- pedaal (1/4" jack, schakelend), ook voor Nord Triple Pedal, pedaal voor rotorbediening (1/4" jack, schakelend), zwelpedaal (1/4" jack, continu), bedieningspedaal (1/4" jack, continu)
- midi-in/uit
- usb (type B)

Afmetingen (b x h x d)

- HA88: 1297x121x334mm, HA76: 1132x121x334mm, SW73: 1111x102x297mm

Gewicht

- HA88: 18,5kg, HA76: 16,5kg, SW73: 9,7kg

Megeleverd

- stofhoes (HA88/76)
- sustainpedaal (HA88/76)

De enkele oscillator per stem gedraagt zich wonderbaarlijk genoeg alsof het er twee zijn

usb, maar het lijkt me sterk dat dit niet snel opgelost wordt met een OS-update.

Driemaal raak

De pianogeluiden zijn ten opzichte van de eerdere in Interface geteste Nord instrumenten, nog verder vooruitgegaan. De drie basisgeluiden voor de akoestische piano's omvatten een Bösendorfer, een Steinway D-type en een Yamaha C7, en eigenlijk hoeft je niet eens te kiezen want ze klinken alle drie uitmuntend. De Bösendorfer klinkt wat meer ijel, met fijnzinnige detaillering, en nodigt uit tot subtiel spel, de Steinway klinkt warm en vol en de Yamaha is wat ronder bij lage en middelmatige dynamiek en ontwikkelt pas wat meer harmonischen bij hard spel.

De andere sounds uit de pianosectie klinken zeer realistisch en verzorgd. Gelukkig is de Stage 2 ook voorzien van de wat meer uitgesproken e-piano's uit de Nord Piano, die in de eerste Stage ontbraken. Je hebt nu dus een ruime keuze Rhodes piano's: groezelig of juist bel-achtig, en alles wat daar tussenin zit. Een Wurlitzer e-piano ontbreekt uiteraard niet.

De orgelsectie was al top in de voorganger. Deze sectie komt nu rechtstreeks uit de Nord C2 en is – al vanaf het begin – volledig polyfoon; er worden dus geen stemmen gestolen. De synthsectie is 18-stemmig en die van de piano (afhankelijk van het pianogeluid dat je gebruikt) 40- of 60-stemmig.

Compromissen

De synthsectie klinkt prima. Nord is dat ook eigenlijk wel verplicht gezien de faam die ze met synths als de Lead en de Wave hebben opgebouwd. De enkele oscillator per stem gedraagt zich wonderbaarlijk genoeg alsof het er twee zijn, met onder meer de mogelijkheid om te syncen en te detunen. Ook de fm-functie klinkt en gedraagt zich zéér overtuigend. Als je die fm-synthese gebruikt, krijg je daadwerkelijk de mogelijkheid om sinus-oscillators elkaar te laten moduleren met een van de envelope generators als aansturing. Dat dit dan een simpele adr (attack, decay, release) is en slechts een enkelvoudige vorm van modulatie, kun je als nadeel zien, maar net zo goed als een enorm voordeel. Het is lekker overzichtelijk en intuïtief, en je krijgt snel resultaat.

De synth van de Stage 2 hangt van dat soort compromissen aan elkaar, maar ik vind dat hier absoluut geen nadeel. De voordelen van bijvoorbeeld een vaste draaiknop voor filter-

cutoff met led-kranen die de waarde weergeeft, wegen live volledig op tegen de nadelen van – ook weer bijvoorbeeld – het ontbreken van een uitgebreide modulatiematrix of het feit dat de keyboard tracking van het filter alleen maar aan of uit kan.

Natuurlijk kun je de synthsectie van de Stage 2 niet vergelijken met een Yamaha Motif XF of een Jupiter 80 van Roland. Deze bieden qua geluidskwaliteit, finesse en flexibiliteit aanzienlijk meer. Aan de andere kant, ga op een Motif maar 's on the fly sounds aan drie splits toekennen, of op een Jupiter 80 de pulsbreedte van de oscillator(s) aanpassen. Bij de Stage is zelfs het toekennen van parameters aan de morph-functie (met bijbehorende minimum- en maximumwaarden) in luttele seconden gepiept.

Conclusie

De Stage 2 is een relatief kleine stap in de ontwikkeling van de Stage-familie, maar de eerste generatie en de EX-en wáren dan ook al erg goed. Dat je op podia zo vaak die opvallende rode synths en stagepiano's tegenkomt, is inherent aan de kwaliteit die Nord biedt en in mijn optiek ook volstrekt terecht. De pianosounds en alles wat daar omheen hangt, zoals e-piano's, clavinets en staande piano's, zijn een plezier om te bespelen en de selectie is flexibel genoeg. De synthsectie heeft overduidelijke beperkingen, maar is daarentegen overvloedig handig te bedienen. De orgelsectie is uitstekend en wordt ondersteund door prima drive- en leslie-functies. Het gewicht van de beide HA's is zeer acceptabel, het hamer action-klavier in aanmerking genomen. De SW73 is een echte vedergewicht onder de stagepiano's. Er ontbreekt best veel op de Stage 2, maar de bediening van en keuze bij parameters/functies is zó immens doordacht dat alle tekortkomingen wegvallen tegen de zegeningen, zeker bij livegebruik. In die zin toont deze Nord zich een meester in de beperking. De prijs van alle drie de uitvoeringen is fors, maar voor livegebruik is er qua bediening niets op de markt dat kan concurreren. ■

HET OORDEEL

- +** geweldige pianosounds
- realistische orgelsounds
- uitstekend klavier (HA76 en 88)
- uitmuntende bediening

- beperkingen synthsectie
- beperkingen fx-pad
- geen panorama-instellingen
- prijs

